

KULTUREN

Kv Sankt Thomas 32

fornlämning Lund 73:1,
Lunds stad, Lunds kommun Skåne
Arkeologisk undersökning 2016

KULTURMILJÖRAPPORT 2017:16

IVAN BALIC

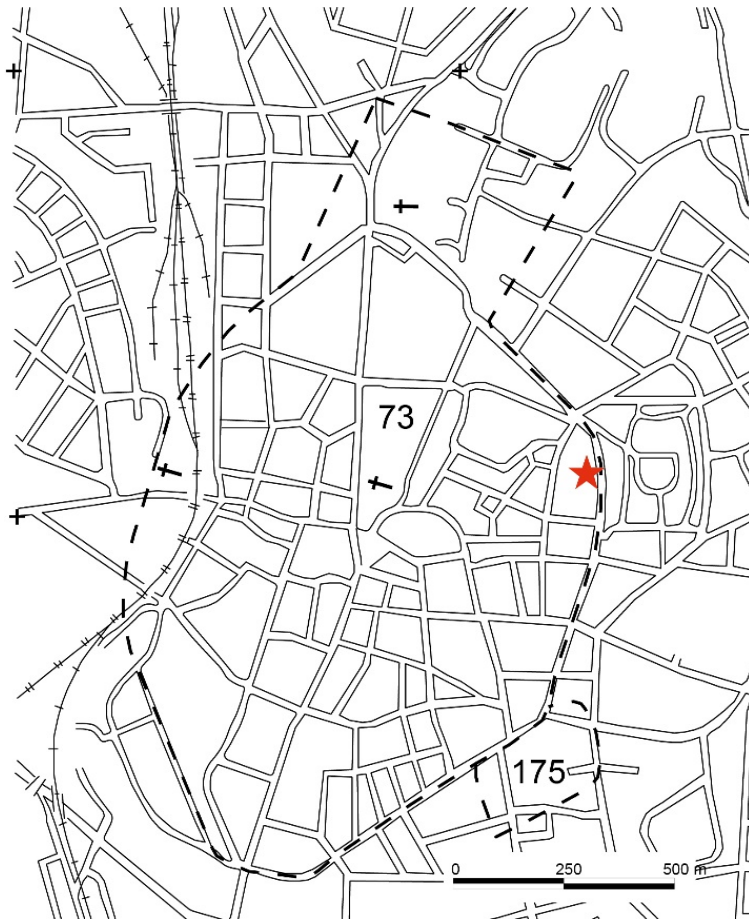
KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN FÖR SÖDRA SVERIGE

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	3
Fornlämningsmiljö	4
Tidigare arkeologiska iakttagelser	4
Genomförande och resultat	5
Administrativa och tekniska uppgifter	7
Referenser	8

Sammanfattning

I samband med att ny dränering grävdes ned på fastigheten kv Sankt Thomas 32 gjordes en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning, enligt Länsstyrelsens beslut (1st dnr: 431-34423-2015). Då den inledande schaktningen påbörjades stod det klart att det i området gjorts omfattande schaktningsarbeten i modern tid och inga bevarade kulturlager påträffades.

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73, med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna.

Inledning

I samband med dräneringsarbeten på fastigheten kv Sankt Thomas 32 gjordes en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning, enligt Länsstyrelsens beslut (Lst dnr 431-34423-2015). Området för schaktningsarbetena ligger i den östra delen av kv Sankt Thomas längs Östra Vallgatan, det vill säga i den nordöstra delen av Lunds medeltida stadsområde.

Fornlämningsmiljö

Kvarteret Sankt Thomas svängda form är resultatet av att dess utbredning tidigare begränsades av stadsvallens. Norr om kvarteret fanns en öppning i den medeltida stadsvallen, där Stora Tomegatan, Östra Vallgatan och Tomegapsgatan möts. Väster om kvarteret S:t Thomas ligger Stora Tomegatan som är av medeltida ursprung, medan Östra Vallgatan som utgör dess östra begränsning, lades ut som ett promenadstråk då stadens vall och vallgrav togs bort i området.

Söder om kvarteret ligger Agardhsgatan som lades ut under 1930-talet, men som dock kan ha haft en tidigare motsvarande medeltida sträckning. De östliga delarna av kvarteret utgjordes under 1700-talet framför allt av trädgårdstomter och lyckor.

Enligt Andréns rekonstruktion av 1500-talets tomter i Lund, utgör den aktuella fastigheten del av tomt 41:1 och 41:2. Nedan följer en sammanställning över vilka skriftliga omnämnanden som finns (Andrén 1984 s72).

Kv Sankt Thomas	
Tomt 41:1 Tomt (Altaret under stora orgeln i väster) S:t Thomas s:n 1500	
-	Ägdes av väpnaren Niels Olsen Baad till Hardeberga och hans hustru Bodil Pedersdatter
1500	donerades till det samtidigt upprättade altaret. Tomten var en öde gårdsplats "östen näst innen for Thomes gap"

Tomt 41:2 Gård	
1577	nämns sal Jörgen Urnes gård, norr om gården 31-42

Tidigare arkeologiska iakttagelser

År 1944 uppfördes den befintliga byggnaden och vid grundgrävningen påträffades flera större gropar samt en sisare. I övrigt är uppgifterna magra rörande vad som framkom.

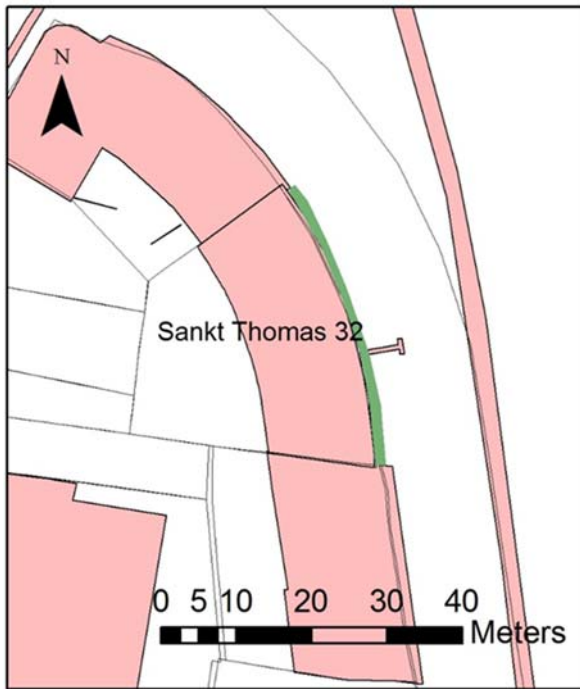
År 2014 -2015 genomfördes en omläggning av vatten och avlopp i Östra Vallgatan. Vid dessa arbeten påträffades lämningar efter stadens vall och vallgrav på flera ställen, bland annat i höjd med den aktuella fastigheten. Flera tomtrännor, odlingsmark samt fynd av Östersjökeramik framkom i gropfyllningar under vallen. Dessa fynd visar att området mycket tidigt tagits i anspråk för bebyggelse. Omfattningen av yngre ingrepp i området visade sig vara stort och endast mindre partier av bevarade kulturlager dokumenterades (Guldåker 2016 s 37 – 41).

Figur 2. Röda linjer och röda siffror motsvarar tomter kring år 1500, enligt Andréns tomtrekonstruktion (1984). Grå linjer motsvarar dagens fastighetsindelning i respektive kvarter.

Genomförande och resultat

Schaktningen utfördes längs med hela den västra långsidan av fastigheten vilket motsvarar en längd av ca 39 m. Schaktets var ca 1,00 – 1,50 m brett och 2,00 – 3,00 m djupt. Då schaktningarna inleddes visade sig att frischaktet för den stående bygganden, tillsammans med tidigare schaktningar i Östra Vallgatan helt förstört äldre lämningar i den norra delen av schaktet. Med anledning av detta begränsades de arkeologiska insatserna till två kortare tillsynstillfällen för att för att säkerställa att förutsättningarna inte förändrats. Sammantaget påträffades inga äldre lämningar och endast yngre bärlager samt moränlera.

Figur 3. Schaktens läge på fastigheten markerat med grönt.

Figur 4. Översiktsbild över den södra delen av schaktet.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr	431-34423-2015	Fornlämning nr/art	RAÅ 73:1
Socken/stad	Lund	Projektnummer	61000-435
Landskap	Skåne	Län	Skåne
Kommun	Lund	Trakt/kvarter/fastighet	Bispen12

Typ av exploatering	Brf Wallenborgen, Riksbyggen Att: Hans Friberg & Mats Roslund.
Uppdragsgivare	Östgöta Nation
Typ av undersökning	U s
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Ivan Balic
Övrig personal	-
Fältarbetstid	2016-01-12 – 2016-01-12

Fälttid	
Arkeolog	1 h
Maskin	-

Undersökningens omfattning	
Yta	45 m ²
Kubik	67m ³
Schaktmeter	39 m

Kostnad för arkeologi	
Fältarbete	750x1=750 SEK
Rapport	750x4=3 000 SEK
Analys	-
Övrigt	-
Summa:	3 750 SEK

Kostnad övrigt	
Maskiner	-
Bodar	-
Övrigt	-
Summa	

Summa, faktisk	3 750 SEK
Summa, beslutad	Enligt löpande kostnad

Fyndmaterial (förvaring m.m.)	Inga fynd tillvaratogs
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen
Ritningar, dokumentation	Planritning A3 1:100
Foto	3 st digitala fotografier
Analys	-
Övriga upplysningar	-

Referenser

Andrén, A. 1984. Lund. Tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning. I: *Medeltidsstaden* 56. Riksantikvarieämbetet. Stockholm.

Guldåker, A. 2016. Innerstaden 2:1- Östra Vallgatan, fornlämning nr 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2014. *Kulturmiljörapporter nr 1016:8*.

Övriga källor

Kulturens arkiv

Arkeologiska arkivrapporter från Lund har övergått i serien Kulturmiljörapporter fr.o.m. 2013. I serien Kulturmiljörapporter har utgivits:

2017

- 2017:1 Kv. Eskil 19, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2016. Mattias Karlsson.
- 2017:2 Kv. Universitet 1, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2014–2015. Mattias Karlsson.
- 2017:3 Kv. Galten 10, 11 och 12, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Mattias Karlsson.
- 2017:4 Clemensterorget, Sankt Laurentiigatan, Bredgatan och Norra Vallgatan. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2015. Aja Guldåker.
- 2017:5 Södra stambanan Lund Högevall - Flackarp AU steg 2, Lunds och Staffanstorps kommun, Skåne. 2016. Krister Kàm Tayanin.
- 2017:6 Västra Odarslöv 8:1-Odarslövs kyrka, fornlämning 25. Odarslövs socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2016. Aja Guldåker.
- 2017:7 Kv Kulturen 24, Lund. Geoteknisk undersökning 2015. Gertie Ericsson.
- 2017:8 Kv Kulturen 24, Lund. Förundersökningar 2013-2016. Aja Guldåker.
- 2017:9 Stångby kyrkby, fornlämning Stångby 22:1, Lunds kommun, Skåne. Arkeologiska förundersökningar 2002-2003 Gertie Ericsson.
- 2017:10 Kv Universitetet 1, Lund. Fornlämning Lund 73:1, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2015. Krister Kàm Tayanin.
- 2017:11 Innerstaden 2:1 – Stora Södergatan, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning
- 2017:12 Flackarp 30:1, Lunds och Staffanstorps kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2017. Krister Kàm Tayanin.
- 2017:13 Kv Garvaren 7 och 29, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2017. Jan Kockum.
- 2017:14 Kv Tegnér 2, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Ivan Balic.
- 2017:15 Kv Bispen 12, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2015. Ivan Balic.
- 2017:16 Kv Sankt Thomas 32, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Ivan Balic.